

QUÈ CAL SABER?

ELS NOMS DE LES CIÈNCIES (II)¹

Continuem ací la llista de curiositats sobre els **noms de les ciències** que vam encetar en el full anterior.

El terme *química* prové de *alquímia*, l'origen del qual està envoltat de controvèrsia. Hi ha qui considera que és d'origen egipci, mentre que altres estudiosos creuen que és un mot d'origen grec i d'altres li confereixen un origen persa, encara que la teoria de l'origen egipci sembla la més probable. Sigui com sigui, sembla que la primera vegada que el terme modern va aparèixer en una publicació fou bastant abans que no es consolidés com a ciència —amb Antoine Laurent Lavoisier—, concretament en l'obra de Robert Boyle *The sceptical chymist* (1661), en què la disciplina apareix amb el nom de *chymistry*.

El terme *geologia* s'havia fet servir antigament —amb un significat completament diferent de l'actual— per a referir-se a la jurisprudència terrestre, en contraposició a la jurisprudència divina (o *teologia*). El mot apareix amb el significat actual coincidint amb el desenvolupament d'aquesta ciència, a la darrereria del segle XVIII. Jean-André Deluc el va usar per primera vegada el 1778 i, posteriorment, Horace Bénédict de Saussure en va fixar l'ús el 1779. Poc després, apareixeria la important obra de James Hutton, considerat el pare d'aquesta ciència, i un extens article titulat «Geology» de l'edició de l'*Encyclopaedia Britannica* del 1809 (després de l'omissió en l'edició del 1797) en va confirmar l'acceptació com a ciència. Abans de l'aparició d'aquest terme, el camp d'estudi de la *geologia* també estava inclòs dins de la *història natural*.

El terme *informàtica* va aparèixer per primera vegada en un article en alemany publicat el 1957 (*Informatik*). Pocs anys després, el 1962, es van proposar *informatique* per al francès, *informatica* per a l'italià i *informática* per a l'espanyol. En anglès (i també en rus), però, el terme *informatics* no està tan relacionat amb els aparells de computació com el nostre *informàtica*, sinó que es refereix a l'estudi científic de la informació en general. En anglès, per a la ciència que estudia el funcionament dels ordinadors, es fa servir sobretot el terme *computer science*.

1. Aquesta sèrie sobre els noms de les ciències inclou també els núm. 200 i 202 de QUÈ CAL SABER?